

Førde-bedrifter bak verdas beste kloakkreinsing. Minister frå Naustdal:

- Fasinerande!

Kommunalminister Sigbjørn Gjelsvik besøkte Førde for å lære om ein ny reinseteknologi som er utvikla i Førde.

SINDRE OSLAND YNDESTAD
sindre.yndestad@firda.no

- Det er fasinerande det ein har fått til på så kort tid. Det er nesten utruleg kva ein får til i Førde, seier kommunalministeren.

Dei siste tre åra har teknologibedriftene Renasys og Hellenes saman med Sunnfjord kommune utvikla eit revolusjonerande anlegg for reinsing av kloakk.

Dagens teknologi for kloakkreinsing etterlèt seg store mengder slam som er å rekne som ubrukeleg skit.

For å skilje ut dei faste massane tilsett ein kjemikaliar som inneheld både aluminium og jern, men også liknande stoff som skal brukast til gruveslam i Førdefjorden. Sluttresultatet blir at heile skiten er rekna som farleg avfall.

Dette vil Renasys ha slutt på, og i lag med Hellenes og Sunnfjord kommune har dei sett i gang eit prosjekt som gjere kloakkreinsing både meir effektivt og miljøvennleg.

Mindre og meir effektivt

Renasys har nemleg utvikla ein filteringsmaskin som brukar ein stålduk, som er så fin at den kan skilje raude blodceller frå blodplasma. I to år har dei testa ein prototype som står i nokre konteinrar ved sida av den kommunale reinseanlegget.

Renasys seier at teknologien deira halverer mengda slam, både fordi ein slepp kjemikaliar og fordi den fjernar mykje meir vatn. Men framleis står det att store mengder slam som inneheld bakteriar.

Og det er her Hellenes kjem inn i bildet, som har lang erfaring med å behandle avfall frå oljeindustrien. Dei har utvikla ei maskin som forvandlar slammet frå Renasys-anlegget til eit pulver som nesten er heilt fritt for vatn. Dette gjer dei med varmebehandling som også drep bakteriane.

Maskina kan også lage såkalla biokol, som i kan brukast til jordforbetring eller til å erstatte fossilt kol. Dessutan kan det brukast som karbonlagring.

I tillegg til å redusere utslipp og å utnytte avfallet mykje betre tar også den nye teknologien mykje mindre plass enn dagens reinseanlegg. Renasys reknar med at anlegg i full skala vil få plass på rundt 70 kvadratmeter, og vil då gjere meir jobb ein heile dagens reinseanlegg på 1200 kvadratmeter.

I for la EU-kommisjonen

IMPONERT: Kommunalminister Sigbjørn Gjelsvik var på besøk for å lære om kloakk-teknologi laga i Førde.

ALLE FOTO: SINDRE OSLAND YNDESTAD

LØYSINGA: Magne Reidar Førde er sivilingeniør i Sunnfjord kommune. Han fortel at kommunen slipp å utvide anlegget sitt om ein får i bruk den nye teknologien.

MISSION ZERO: Renasys kallar prosjektet sitt «mission zero», nettopp fordi dei meiner målet må vere null ureining i avløpsvatnet.

fram eit forslag til eit nytt avløpsdirektiv. Dei nye krava vil gjere at mange kommunar i landet må utvide eller fornye avløpsanlegga sine, noko som på sikt vil koste milliardvis av kroner.

Nye strenge krav

Direktivet vil medføre nye og strengare krav til reinsing, klimatilpassing, betre overvaking og sikring og auka krav til ressursutnytting.

Totalt må 70 prosent, eller om lag 1900 anlegg oppgraderast innan 2040. Vann Vest har rekna at innføring av direktivet vil krevje investeringar på om lag 5 milliardar kroner berre i Vestland.

For Sunnfjord kommune vil direktivet medføre krav om utbygging eller fornying av minimum seks avløpsanlegg. Dette

kostnadane kjem i tillegg til dei andre investeringskostnadane.

Tysdag var kommunalminister Sigbjørn Gjelsvik på besøk i Førde for å lære om teknologien og samarbeidet mellom dei to Førde-selskapa og kommunen.

- Det er utruleg spennande. Nettopp det med å få på plass dei sirkulære løysingane. Avfallet er ressursar på avvege, og i staden for å sjå på avfallet som eit problem ser dykk på det som ein moglegheit, tenker på synergiar og får ting til å fungere, seier kommunalministeren.

- Noko alle kommunar har bruk for

- Det er openbert at det er mykje å spare, og til sjuande og sist er det kvar enkelt innbyggjar i kommunane som sit med rekinga om ein ikkje klare å møte krava på ein best mogleg

måte, seier Gjelsvik.

Kommunalministeren er overtydd om at løysingane kan løyse eit stort problem for Kommune-Norge, og at dette er noko som alle kommunar i større eller mindre grad har behov for.

Jenny Følling, som i tillegg til å vere ordførar i Sunnfjord også er nestleiar i KS, ser også potensialet teknologien kan ha både lokalt og nasjonalt.

- Eg veit at alle kommunane slit med dei same utfordringane knytt til kostnader til avløp og det nye direktivet som sett nye krav. Dette er eit prosjekt om kan revolusjonere avløpssektoren, seier Følling.

No ønsker skaparane å sette i gang fullskala testing av ein større versjon maskina til Renasys. Og det er ikkje billeg. Sivilingeniør i Sunnfjord kommune,

Magne Reidar Førde, seier at det vil koste mellom 15 og 20 millionar om dei skal ha anlegget slik dei ønsker det.

- Om vi no kan gjere dette på vegner av alle kommunar i Norge, så vil vi spare neste alle kommunane for mykje pengar, seier Førde.

No håpar dei myndigheitene kan hjelpe dei men midlar til prosjektet.

- Det vi ønsker du skal ta med deg er om det å sjå om det er måtar departementet kan bidra til prosjektet. Tenk på kva vi har grunnlag for å gjere på vegner av alle kommunane i landet, seier han.

ANLEGGET I FØRDE

■ Kvart år fraktar kommunen vekk kring 2500 tonn slam på dette viset. Det slammet inneheld 162 tonn kjemikaliar, men også 1956 tonn vatn. Dermed er det under 400 tonn som faktisk er rein bæsje og andre organiske produkt.

■ Kommunens piner blir ikkje mindre av at det kommunale reinseanlegget på Øyrane er underdimensjonert. Nye krav frå myndigheitene gjer til at kommunen må utvide kapasiteten innan få år.

■ Anlegget er bygd for å handsame kloakk tilsvarende det som 28.000 innbyggjarar gjer frå seg, men den faktiske mengda svarar til 35.000 personar. Grunnen er mellom anna kloakk frå slakteriet.